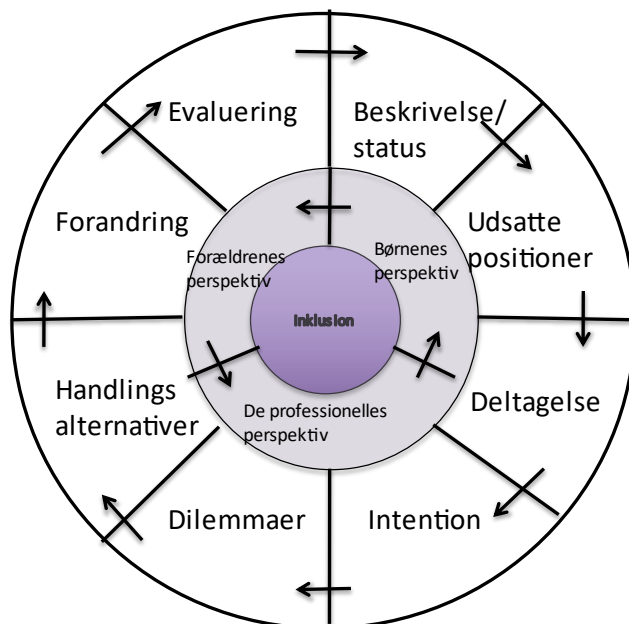

Vejledning til brug af Inklusionshjulet

Inklusionshjulet

Modellen er bygget op så elementerne i de to ringe indgår i et dynamisk samspil. Den yderste ring, ring 2, repræsenterer en systematisk kontinuerlig refleksion af inklusions- og eksklusionsprocesser. Ring 1 angiver, at disse refleksioner kan foregå i et forældre-, et børne- og et professionelt perspektiv, hvilket betyder, at man kan tage hele vejen rundt i ring 2 med f.eks. børnenes perspektiv startende med beskrivelse/status. Midten repræsenterer samarbejdet, som det centrale element i modellen eller modellens akse. I modellen anvender vi som ovenfor nævnt begreberne de professionelle perspektiv, forældrenes perspektiv og børnenes perspektiv. De to sidstnævnte begreber skal betragtes som analytiske konstruktioner, vi får altså ikke adgang til forældrenes eller børnenes subjektive forståelser af en situation, men ved at anvende begreberne analytisk får vi mulighed for at få et andet perspektiv på praksis og derved måske lære noget om,

hvad der er på spil i henholdsvis forældrenes samt børnenes liv (Gulløv & Højlund:2003)ⁱ. Analysen kan også være en inspiration til samtaler med forældre og børn om deres perspektiver på de forskellige forhold, som modellen giver anledning til analyser af. De kan endog være deltagere i analysen og repræsentere deres eget perspektiv!

Inden vi går over til at præsentere de spørgsmål, der kan stilles i forbindelse med analyse af den vedlagte case i denne artikels bilagsafsnit, vil vi kort definere de syv begreber, som vi anvender i refleksionsmodellen. Modellen bygger på bl.a. på "SIP – analysemodellen"ⁱⁱ, videreudviklet af NVIE til SIPA

1. Beskrivelse/Status:

Her stopper 'man' op og begynder at betragte den virkelighed, 'man' er en del af. Det er vigtigt at beskrive det, 'man' ser så konkret som muligt – og udelade vurderende ord og begreber. Her er der ikke noget, der er godt eller skidt, rigtigt eller forkert – her er virkeligheden, som den tager sig ud for øjnene af den enkelte, og som den enkelte oplever det. Med andre ord er fokus det umiddelbare indtryk så forudsætningsløst som muligt. Fasen er i familie med evaluering, men fokus er på hverdagsniveauet før refleksion, mens evaluering er den reflekterede iagttagelse i forhold til bestemte planlagte handlinger.

2. Udsat position:

En position indtages i forhold til noget, man er sammen med andre om, samtidig med, at man forholder sig til, at andre deltagere indtager andre positioner og dermed forholder sig anderledes til det, man er sammen om. Når vi taler om en udsat position, betyder det, at barnet eller familien opfattes som et barn eller en familie *i* vanskeligheder i modsætning til et barn eller en familie *med* vanskeligheder; altså en kontekstuel og relationel tilgang til de problemstillinger barnet eller familien måtte befinde sig i. Dette betyder også, at positioner kan ændre sig og at man kan indtage andre positioner, hvis og når en kontekst ændres (Pedersen et al: 2009)ⁱⁱⁱ.

3. Deltagelse:

At man deltager i forskellige former for fællesskaber, som er meningsfulde for det enkelte barn eller den enkelte familie, samtidig med at fællesskabet opfatter den måde, de er deltagere på, som meningsfuld.

4. Intention:

Udgangspunktet er, at enhver menneskelig aktivitet, indre såvel som ydre, har intentionel karakter. (Paahus:2003)^{iv}, hvilket vil sige, at aktører som forældre, børn og professionelle, opfattes som nogen, der har intentioner med det, de foretager sig.

5. Dilemmaer:

Vi forstår dilemmaer som modsætninger, der på sin vis er uløselige, men hele tiden kræver stillingtagen. Et dilemmaperspektiv kan betragtes som et dialektisk perspektiv, hvor "virkeligheden" altid forhandles frem mellem aktører med forskellige perspektiver. Når man arbejder med dilemmaer, handler det således om at bevare et fænomens kompleksitet ved hjælp af forskellige perspektiver.

Generelt tyder det på at dilemmaer skærpes når kulturel diversitet eller etnicitet er i spil, og dermed indgår som en yderligere skærpende faktor i det inkluderende forældresamarbejde.

6. Handlingsalternativer:

Handlingsalternativer repræsenterer de forskellige handlinger, der kan bringe os videre i forhold til de dilemmaer, vi står i. Her kommer den professionelle fantasi på prøve, idet man ikke kan forvente, at der findes metoder og indsatser, der lige præcist passer til de dilemmaer, man står i som professionel. Men forskellige metoder og indsatser kan måske kombineres og handlinger kan udvikles i dette felt. Udfordringen bliver at tænke 'ud af boksen' og fastholde det inkluderende perspektiv – og ikke falde tilbage i vante handlingsmønstre. Det kan være en hjælp at beskrive handlingsalternativerne nøje og begrunde valget af handling, ligesom det kan være en hjælp at beskrive, hvordan man forventer, at handlingen vil ændre hverdagen, hvilke dele af hverdagen den vil ændre, for hvem og hvad der bliver ændret. Dette er et styringsredskab, når handlingen skal realiseres og senere evalueres. Når man arbejder med handlingsalternativer, kan det være hjælpsomt at medtænke næste fase omkring forandring.

Hvilke handlingsalternativer er der både på relations – og organisationsniveau?

7. Forandring:

Dette felt repræsenterer de forandringer, der skal til, for at de forskellige handlingsalternativer kan lade sig realisere. Hvis et handlingsalternativ f.eks. er, at Lises far og mor snakker mere med Henriettes mor og måske hjælper hende, hvilke forandringer skal der så til, for at det kan lade sig gøre? Skal nogen ændre adfærd? Skal der tilføjes en eller anden form for ressourcer? Eller er der andre forhold, der skal være til stede eller ændres, for at handlingsalternativet kan realiseres?

8. Evaluering:

Hvilke tegn på inkluderende og ekskluderende processer kan iagttages efter at nye eller andre handlingsalternativer er sat i spil? Har det haft den ønskede virkning? Anvend indikationer på ønsket virkning, som evt. beskrevet under punkt 6 og 7. Evaluering er den reflekterede og systematiserede iagttagelse af planlagte handlingers virkning og således på et højere niveau end fasen beskrivelse/status, der startede ved refleksionsprocessen. Processen kan nu 'startes' forfra, men på et højere niveau, hvor den viden og erfaring, 'man' har fra den første runde i hjulet, indgår og kvalificeres. Den processuelle udvikling er dermed spiralformet og kvalificeres kontinuerligt.

UNDER revision: I forbindelse med udvikling af inklusionshjulet er der udarbejdet refleksionsopgaver og en tilhørende case. [Disse findes på forsiden under linket](#)

[Refleksionsopgaver og Case](#)

ⁱ Feltarbejde blandt børn : Metodologi og etik i etnografisk børneforskning. / Gulløv, Eva; Højlund, Susanne. København : Gyldendal, 2003. 202 s. (Carpe-serien).

ⁱⁱ Pedersen, C. (2011). Introduktion til Socialt Inkluderende Praksisanalyse NVIE – Center for Inklusion og Diversitet. UCC. Upubliceret.

ⁱⁱⁱ Pedersen et al 2009. Inklusionens pædagogik- fællesskab og mangfoldighed i daginstitutionen. _Socialpædagogisk

bibliotek

^{iv} Pahuus, M. (2003). Det undersøgende blik og mål i sigte-blikket, (pp. 47-51). In: Klinisk Sygepleje, 4.